

Alueella on sallittua

- Kävellä ja hiihtää jäällä suojelualueellakin.
- Kävellä kesämaja-alueilla.
- Veneillä, paitsi luonnonsuojelualueella, jonka raja on merkitty keltaisilla poijuilla. Nopeusrajoitus on 10 km/h.
- Poimia marjoja ja sieniä.
- Kalastaa muualla kuin suojelualueella. Vanhankaupunginkoski suvantoineen on erityisaluetta, joka vaatii erilliset luvat myös onkimiseen.
- Kulkea kytketyn koiran kanssa. Pornaistenniemessä on koirapuisto.
- Uiminen käy parhaiten Kivinokan uimarannalla.

Alueella on kiellettyä

- Kulkea luonnonsuojelualueella sulan veden aikana, paitsi pitkospuu- ja polkureiteillä.
- Kalastaa ja veneillä luonnonsuojelualueella.
- Kulkea sulan maan aikana Viikin pelloilla.
- Liikkua ulkoiluteillä ja jäällä moottoriajoneuvoilla.
- Tulenteko.
- Koirien irtipito.

Lintuparatiisi

Vanhankaupunginlahdella on tavattu kautta aikojen 300 lintulajia mikä on korkeimpia Suomessa yhdellä paikalla havaittuja lajimääriä. Alueella on 2000-luvulla pesinyt 125 lintulajia, joista parikymmentä on epäsäännöllisiä pesijöitä.

Vesilinnuissa runsaita pesimälajeja ovat sinisorsa, silkkiuikku, telkkä ja kyhmyjoutsen. Vähälukuisempina pesivät lapasorsa, heinätavi, harmaasorsa ja tavi. Ruovikkolajeista runsaimpia ovat ruoko- ja rytikerttunen sekä pajusirkku. Ruovikoissa elää myös eloisa pitkäpyrstöinen viiksitimali, joka asettui alueelle 1990-luvulla.

Rantojen tervaleppälehdissä pesii kymmenisen paria pikkutikkoja. Rantapensaikkojen asukkaita ovat satakieli, punavarpunen, luhta- ja viitakerttunen.

Pesiviin petolintuihin kuuluvat lehto- ja sarvipöllö sekä nuoli- ja kanahaukka. Muuttoaikoina Viikissä nähdään kaikkia petolintulajejamme.

Ärjyvä haikarayhdyskunta

Harmaahaikarat asettuivat pesimään vuonna 2006 Lopin (Klobbenin) pikkusaareen. Nykyään tervaleppälatvoissa pesii kolmisenkymmentä haikaraparia. Ne saapuvat risupesilleen varhaiskevällä. Poikaset jättävät pesänsä heinäkuussa. Parhaiten näet haikarat ennen lehtien puhkeamista, Mölylän kalliolta ja Purolahdelta niitä on hyvä katsoa aamuauringossa. Illalla yhdyskunta näkyy myötävalossa Lammassaaren lintutornista. Tyynellä koloniasta kantaautuu karjahtelua ja kakovia ääniä.

*Teksti: Eero Haapanen
Valokuvat: Eero Haapanen ja Jari Kostet
Kuvitukset: Jari Kostet
Taitto ja kartta: Mainostoimisto RED, 2015*

Kosken kalapaikka

Vanhankaupunginkoski on Helsingin tärkein kalapaikka. Syksyisin siellä lipotaan siikaa. Tuhansia taimenia nousee kudulle Vantaanjokeen. Kevällä koskella kutevat kuoreet, vimpat ja nahkiaiset. Keskipäivällä kuhan vetouistelijat kiertävät Vanhankaupunginselkää. Vanhankaupunginlahden runsaimmat saaliskalat ovat lahna, hauki ja kuha. Kalasto on monipuolinen, siihen kuuluvat ankerias, suutari, ruutaha, säynävä ja made. Istutettuja lajeja ovat toutain ja karppi.

Lahdella kalastavia lintuja ovat komea kalasääski ja karheaääninen räyskä, jotka pesivät kauempana merialueella.

Helsingin
luontoon!

Viikki

Viikki

Retkelle
Vanhankaupungin-
lahdelle

Helsingin kaupunki

Pitkospuita Lammassaareen

Vanhankaupunginkoskelta pääset helposti Pornaistenniemen lehdon luontopolulle. Lintutornin edessä on lintupiilo, josta voi tarkkailla lähietäisyydeltä nokikanoja. Joskus näkyville vilahtaa piilotteleva luhtakana ja kaulushaikara.

Pitkospuut vievät Lammassaaren lintutornille. Sen edustalle on vuodesta 1993 alkaen ennallistettu vanhaa laidunniittyä. Niityllä on itä-suomalaista perinnekarjaa, kyyttöjä. Laitumella pesivät punajalkaviklo, niittykirvinen ja keltavästäräkki sekä vielä keltaisempi sitruunavästäräkki, itäinen suurharvinaisuus.

Lammassaarta on vuokrannut Raittiusyhdistys Koitto vuodesta 1904. Saaren laella on jyhkeä hirsinen kokoontumistalo Pohjolan pirtti. Lammassaari on vanhaa työväen kesämaja-alueita kuten myös Kivinokka.

Kohti parempaa

Lintueldorado houkutteli ornitologeja tänne jo 1830-luvulla, silloin lintumaalari Magnus von Wright alkoi retkeillä täällä.

Veden saastuminen hävitti suuren osan linturunsaudesta 1960- ja 70-luvulla. Veden laatu on parantunut viime vuosikymmeninä, pohjaeläimet, vesikasvit ja vesilinnut elpyneet. Viimeisen 30 vuoden aikana alueelle on asettunut pesimään paljon uusia lintulajeja. Laulujoutsen pesi ensi kertaa vuonna 2014. Kuitenkin Vantaanjoen tuomat ravinteet ja savisamennus haittaavat edelleen vesikasvien runsastumista.

Alueella on meneillään laajoja hoitotoimia kasviston ja linnuston suojelemiseksi. Rantalaitumien ennallistaminen on tuottanut hyviä tuloksia.

www.hel.fi/helsinginluontoon

Monipuolinen Vanhankaupunginlahti

Vanhankaupunginlahti on Helsingin lintuparatiisi. Tämä maattuva merenlahti käsittää erilaisia märkiä elinympäristöjä: tervaleppäkorpia, rantaniittyjä, ruovikko-lampareita, sankkoja loputtomia ruovikoita ja matalia vesialueita. Rannoilla on ulkoilupolkuja, lintutorneja, kauniita kallioita, vanhoja metsiä ja Viikin pelto.

Metrolla metsään

Lahden itärannalla, Herttoniemen kupeessa on kolme metsäistä niemeä, Kivinokka, Fastholma ja Mölylä, joiden rantakallioilta on hyvä tähyillä Vanhankaupunginlahdelle. Tähän pääsee parhaiten Herttoniemen ja Siilitien metroasemilta.

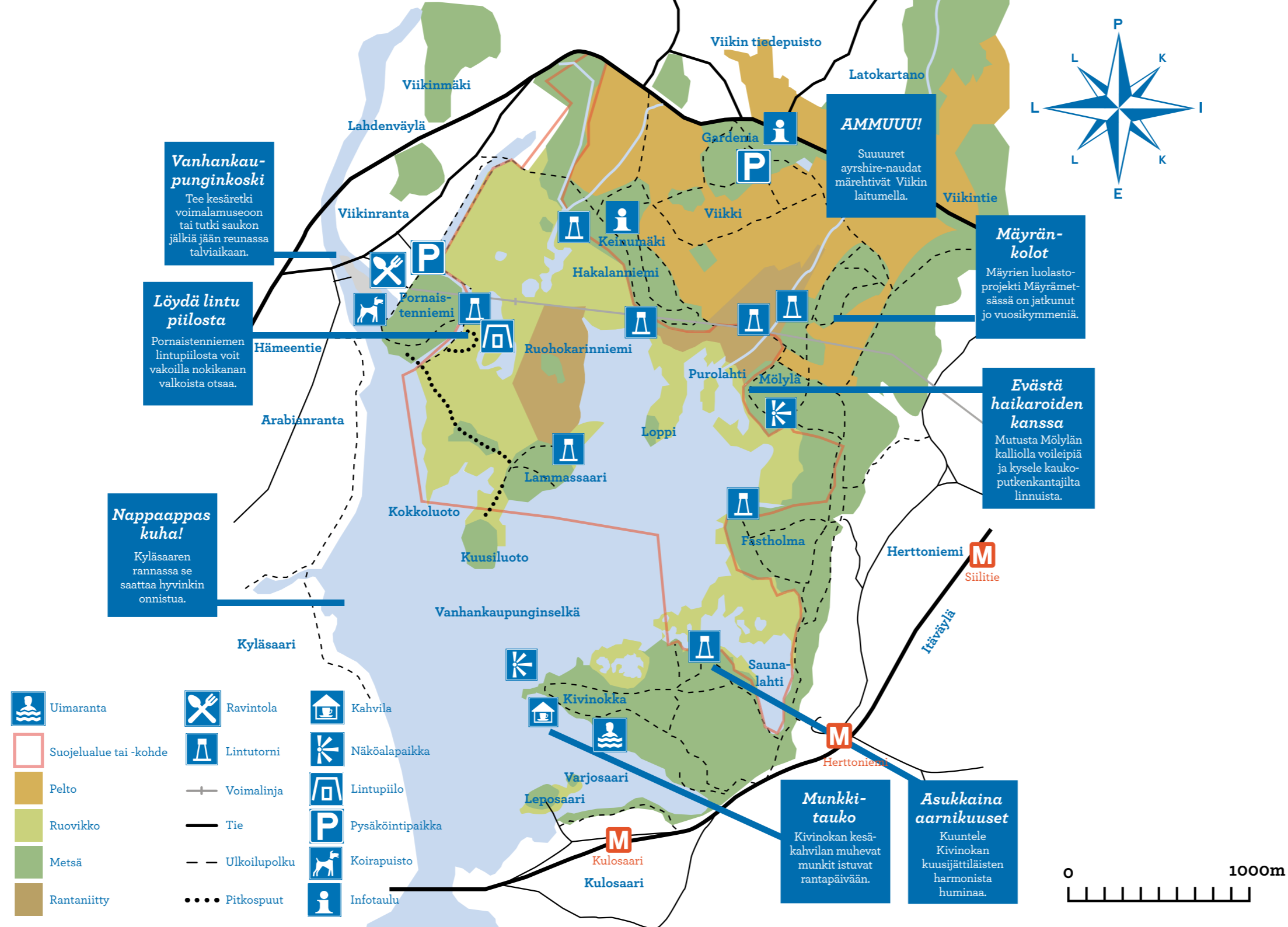
Saunalahden rannalla Kivinokassa on alueen komein vanha kuusikko. Kivinokan edustalla pesii muutamien kymmenien silkkiuikkujen yhdyskunta. Ruovikko on nykyään sulkenut Saunalahden lampareeksi, jossa ärviöitä, hapsivitoja ja muita vesikasveja on paljon. Sinne kerääntyy loppukesästä alkaen kymmenittäin harmaasorsia, haapanoita, sotkia ja nokikanoja.

Suojelu

Vanhankaupunginlahti on Helsingin suurin luonnonsuojelualue. Se rauhoitettiin useassa osassa vuosina 1959, 1962 ja 1987. Vuonna 2005 luonnonsuojelualueetta laajennettiin käsittämään myös Saunalahti. Luonnonsuojelualue on Euroopan unionin Natura-alue ja EU on rahoittanut sen suojelutoimia. Vuonna 2015 suojelualueeseen liitetään Mölylän metsä ja Pornaistenniemen rantalehto. Ne mukaan lukien suojelualueen laajuus on lähes 350 hehtaaria.

Lisätietoa Helsingin luonnosta:
www.hel.fi/luontotieto

Kirjallisuutta: Markku Mikkola-Roos ja Rauno Yrjölä (toim.), Viikki. Helsingin Vanhankaupunginlahden historiaa ja luontoa. Tammi 2000.

Viikin lintuja

Sitruunavästäräkki
Keltainen pää on sitruunavästäräkkikoiraan tunto-merkki. Tämä harvinaisuus pesii vuosittain Lammassaaren laidunniityllä.

Kaulushaikara
Kaulushaikara keihästää nokallaan kalaa, sammakoita, joskus myös pikkunisäkkäitä ja linnunpoikasia.

Luhtakana
Porsaan parkua muistuttava mölinä paljastaa luhtakanan olinpaikan. Tämän hiiviskelijän näkee hyvällä onnella Pornaistenniemen lintupiilosta.

Punasotka
Loppukesäisellä Saunalahdella sukeltaa punasotkia.

Pikkutikka
Pikkutikka on vain talitiaisen kokoinen naputtelija.